

وضعیت متغیرهای پول و اعتبار در پایان بهمن ماه ۱۳۹۵

نقدینگی

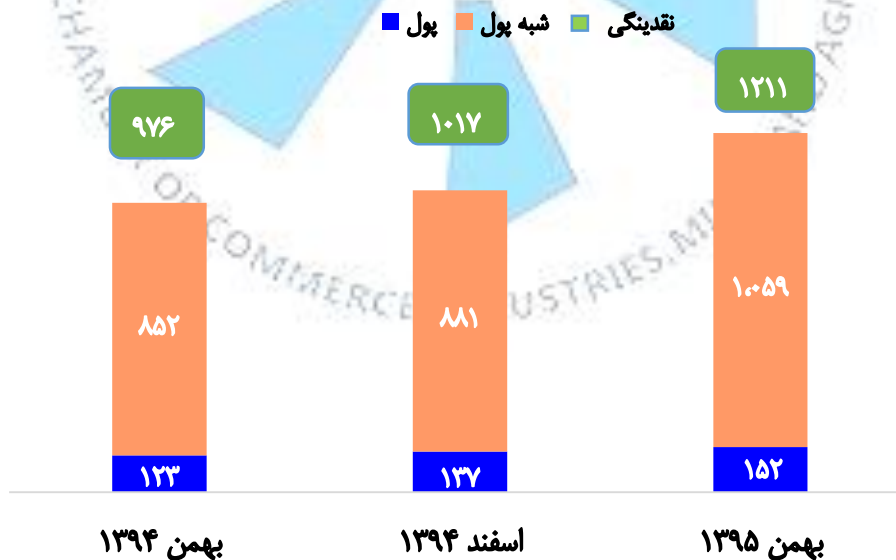
حجم نقدینگی از ۱۰۱۷ هزار میلیارد تومان در اسفند ماه ۱۳۹۴ به ۱۲۱۱ هزار میلیارد تومان در بهمن ماه ۱۳۹۵ رسیده است.

این میزان نقدینگی نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۴ از رشد ۲۴,۱ درصدی برخوردار است. رشد نقدینگی در بهمن ماه ۱۳۹۴ نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۳، ۲۸,۷ درصد بوده است. همان طور که مشاهده می شود از آهنگ رشد نقدینگی کاسته شده است.

حجم شبه پول در بهمن ماه ۱۳۹۵ به ۱۰۵۹ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۴ از رشد ۲۴,۲ درصدی برخوردار است.

حجم پول نیز در بهمن ماه ۱۳۹۵ به ۱۵۲ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۴ از رشد ۲۳,۳ درصدی برخوردار است.

شکل ۱ - ترکیب نقدینگی (هزار میلیارد تومان)

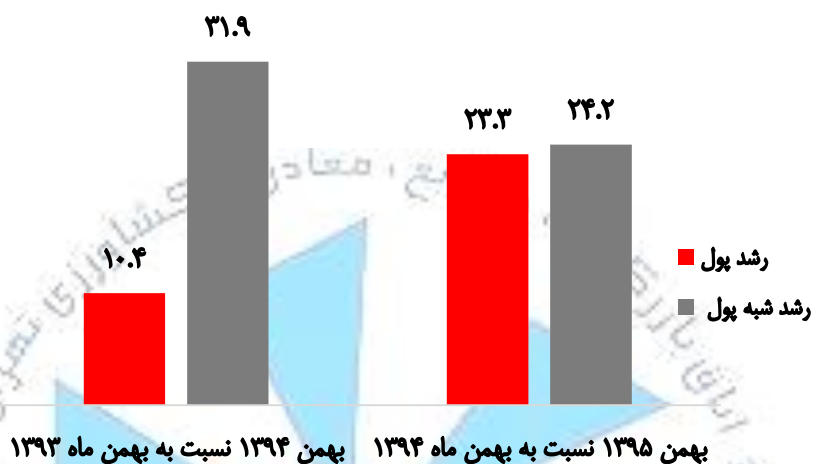

منبع داده ها : بانک مرکزی ج.ا.ا.

معاونت بررسی های اقتصادی

رشد حجم پول و شبه پول در بهمن ماه ۱۳۹۴ نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۳ به ترتیب ۱۰,۴ و ۳۱,۹ درصد بوده است. همان طور که مشاهده می شود، سرعت رشد پول افزایش و سرعت رشد شبه پول کاهش یافته است. افزایش سرعت رشد پول نسبت به شبه پول می تواند یکی از نشان های تحرک در اقتصاد باشد. این مسئله رشد اقتصادی و افزایش تقاضا در سال ۱۳۹۵ را تایید می کند.

شکل ۲ - مقایسه رشد پول و شبه پول در بهمن ماه ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵

منبع داده ها : بانک مرکزی ج.ا.ا.

پایه پولی

پایه پولی در بهمن ماه ۱۳۹۵ به ۱۷۳,۴ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۴، ۱۲,۹ درصد و نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۴، ۱۸,۱ درصد افزایش یافته است. در سمت منابع پایه پولی، سپرده قانونی بانک ها نزد بانک مرکزی با رشد ۲۴,۱ درصدی نسبت به بهمن ماه ۹۴ مواجه شده که حدوداً ۱۶,۳ واحد درصد از رشد ۱۸,۱ درصدی پایه پولی، مربوط به این بخش بوده است. اسکناس و مسکوک در دست اشخاص با رشد ۶,۹ درصدی نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۴ به رقم ۳۲,۲ هزار میلیارد تومان رسیده است. سهم این بخش از رشد پایه پولی ۱,۴ واحد درصد بوده است. سپرده اضافی بانک ها نزد بانک مرکزی (در ایران شامل اسکناس و مسکوک نزد بانک ها و سپرده های دیداری بانک ها نزد بانک مرکزی) با رشد ۳,۱ درصدی به رقم ۱۷,۷ هزار میلیارد تومان رسیده است. سهم این بخش از رشد پایه پولی ۰,۴ واحد درصد بوده است.

جدول ۱ - پایه پولی بر حسب منابع و مصارف (هزار میلیارد تومان)

شرح	بهمن ۱۳۹۴	اسفند ۱۳۹۴	بهمن ۱۳۹۵	رشد بهمن به ۹۵ به اسفند ۹۴	رشد بهمن به ۹۵ به اسفند ۹۴	سهم در رشد (واحد درصد)
منابع پایه پولی	۱۴۶.۸	۱۵۳.۶	۱۷۳.۴	۱۲.۹	۱۸.۱	۱۸.۱
اسکناس و مسکوک در دست اشخاص	۳۰.۱	۳۷.۲	۳۲.۲	-۱۳.۵	۶.۹	۱.۴
سپرده اضافی بانکها نزد بانک مرکزی	۱۷.۲	۱۴.۴	۱۷.۷	۲۳.۰	۳.۱	۰.۴
سپرده قانونی بانکها نزد بانک مرکزی	۹۹.۶	۱۰۲.۰	۱۲۳.۵	۲۱.۱	۲۴.۱	۱۶.۳
مصارف پایه پولی	۱۴۶.۸	۱۵۳.۶	۱۷۳.۴	۱۲.۹	۱۸.۱	۱۸.۱
خالص داراییهای خارجی بانک مرکزی	۱۷۷.۰	۱۹۳.۶	۱۸۸.۱	-۲.۸	۶.۳	۷.۶
خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی	۱۹.۷	۱۸.۲	۱۸.۵	۱.۶	-۶.۱	-۰.۸
بدهی بانکها به بانک مرکزی	۸۵.۴	۸۳.۶	۱۱۵.۵	۳۸.۲	۳۵.۲	۲۰.۵
خالص سایر	-۱۳۵.۳	-۱۴۱.۸	-۱۴۸.۷	-۴.۹	-۹.۹	-۹.۱

منبع داده‌ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

در سمت مصارف پایه پولی، بدهی بانکها به بانک مرکزی در مقایسه با بهمن ماه ۱۳۹۴ حدوداً ۳۵,۲ درصد افزایش یافته است. این مسئله موجب شده ۲۰,۵ واحد درصد از رشد پایه پولی سهم بدهی بانکها به بانک مرکزی باشد.

خالص داراییهای خارجی بانک مرکزی از ۱۷۷ هزار میلیارد تومان در بهمن ماه ۱۳۹۴، با افزایش حدوداً ۶,۳ درصدی به ۱۸۸,۱ هزار میلیارد تومان رسیده است.

خالص بدهی بخش دولتی به رقم ۱۸,۵ هزار میلیارد تومان رسیده که در مقایسه با بهمن ماه ۱۳۹۴ حدود ۶,۱ درصد کاهش و نسبت به اسفند ۱۳۹۴ حدود ۱,۶ درصد افزایش یافته است.

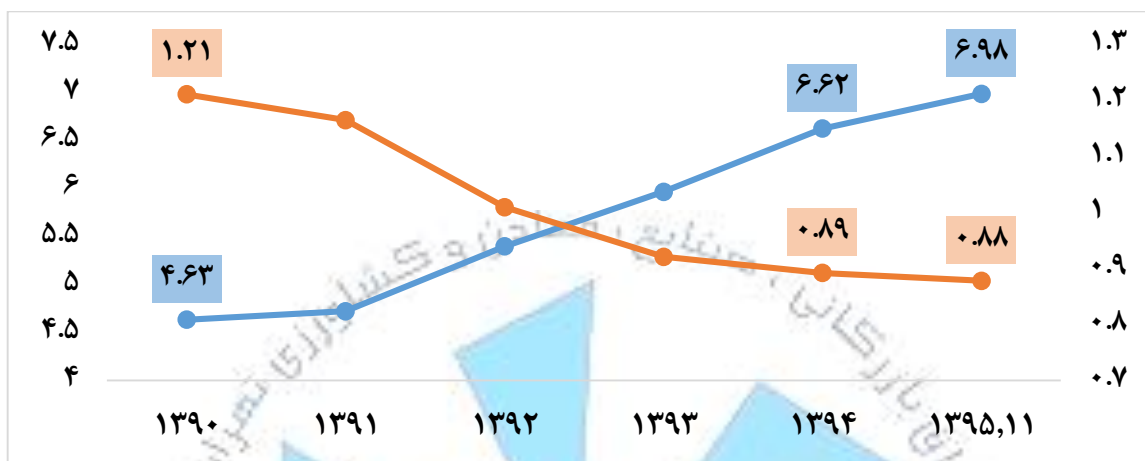
ضریب فزاینده پولی و نقدینگی

ضریب فزاینده پولی (نسبت پول به پایه پولی) که توان خلق پول بانکها را از طریق سپردههای دیداری و اسکناس و مسکوک در دست مردم نشان می‌دهد، همچنان در حال کاهش بوده و در بهمن ماه ۱۳۹۵ به عدد ۰,۸۸ رسیده است. هرچند شیب کاهش این ضریب کاهش یافته است. به نظر برخی کارشناسان کوچکتر بودن این نسبت از عدد یک می‌تواند گویای عملکرد ضعیف بانکها در خلق پول باشد.

معاونت بررسی های اقتصادی

ضریب فزاینده نقدینگی (نسبت نقدینگی به پایه پولی) با رشد ۵,۵ درصدی نسبت به اسفند ۱۳۹۴ به عدد ۶,۹۸ رسیده است. این ضریب نیز هر چند همچنان در افزایش بوده اما از شیب افزایش آن کاسته شده است. قابل ذکر است که ۶ درصد از رشد ۲۴,۱ درصدی نقدینگی از محل افزایش ضریب فزاینده نقدینگی بوده است.

شکل ۳ - روند ضریب فزاینده پولی و ضریب فزاینده نقدینگی ۱۳۹۵,۱۱-۱۳۹۰.

منبع داده‌ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

سپرده‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت

سپرده‌های کوتاه‌مدت بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی به رقم ۵۰۵ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۴ بیش از ۴۰ درصد افزایش یافته است.

سپرده‌های بلندمدت نیز طی این مدت با رشد ۹,۹ درصدی مواجه شده و به رقم ۴۸۱ هزار میلیارد تومان رسیده‌اند.

رشد بیشتر سپرده‌های کوتاه‌مدت نسبت به بلندمدت منجر به پیشی گرفتن سپرده‌های کوتاه‌مدت از بلندمدت در بهمن ماه ۱۳۹۵ شده است.

جدول ۲- وضعیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی (هزار میلیارد تومان)

درصد تغییر		مانده در پایان			شرح
بهمن ۹۵ به اسفند ۹۴	بهمن ۹۵ به بهمن ۹۴	بهمن ۹۵	اسفند ۹۴	بهمن ۹۴	
۳۶,۵	۴۰,۲	۵۰۵	۳۷۰	۳۶۰	سپرده‌های کوتاه‌مدت
۷,۳	۹,۹	۴۸۱	۴۴۹	۴۳۸	سپرده‌های بلندمدت

منبع داده‌ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

<p>بدهی دولت به سیستم بانکی</p>

رقم بدهی دولت به بانک مرکزی در بهمن ماه ۱۳۹۵ به ۳۳,۹ هزار میلیارد تومان رسیده که در مقایسه با بهمن ماه ۱۳۹۴، ۲۸,۳ درصد و در مقایسه با اسفند ماه ۱۳۹۴، ۳۸,۷ درصد رشد داشته است. افزایش این رقم می توان موجب افزایش پایه پولی و در نتیجه تورم شود.

مجموع بدهی دولت به سیستم بانکی (بانک مرکزی و بانکها) به سیستم بانکی در پایان بهمن ماه ۱۳۹۵ به رقم ۱۸۰,۶ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به بهمن ماه ۱۳۹۴ از رشد ۲۹,۱ درصدی و نسبت به اسفند ۹۴ از رشد ۲۵,۸ درصدی برخوردار است. افزایش این رقم یکی از نشانه های بی انضباطی مالی است.

درصد تغییر		مانده در پایان			شرح
بهمن ۹۵ به اسفند ۹۴	بهمن ۹۵ به بهمن ۹۴	بهمن ۹۵	اسفند ۹۴	بهمن ۹۴	
۲۵,۸	۲۹,۱	۱۸۰,۶	۱۴۳,۶	۱۴۹,۹	بدهی دولت به سیستم بانکی
۳۸,۷	۲۸,۳	۳۳,۹	۲۴,۴	۲۶,۴	بدهی دولت به بانک مرکزی
۱۸,۰	۲۸,۶	۳۸,۱	۳۲,۳	۲۹,۶	بدهی دولت به بانکهای تجاری
۲۴,۲	۲۶,۵	۴۷,۷	۳۸,۴	۳۷,۸	بدهی دولت به بانکهای تخصصی
۲۵,۸	۳۲,۱	۶۰,۹	۴۸,۴	۴۶,۱	بدهی دولت به بانکهای غیردولتی و موسسات اعتباری غیربانکی

منبع داده ها : بانک مرکزی ج.ا.ا.